

ΚΑΗΚΑΝ 13,6 ΕΚΑΤ. ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΣΕ 25 ΧΡΟΝΙΑ (του Φίλη Καϊτατζή)

Έρευνα καταγράφει τις πυρκαγιές στην Ελλάδα από το 1983 έως το 2008

Οι καμμένες εκτάσεις αντιστοιχούν στο 10,3% της συνολικής επιφάνειας της χώρας

Μεγαλύτερη καταπόνηση σε Ιόνιο, Ηλεία, Χίο

και Σάμο

Σε 13.613.121 στρέμματα ανέρχεται το σύνολο των καμένων δασικών και αγροτικών εκτάσεων στην Ελλάδα από το 1983 έως και το 2008, αριθμός που αναλογεί σε 1,2 στρέμματα ανά κάτοικο, σύμφωνα με έρευνα του Ινστιτούτου Μεσογειακών – Δασικών Οικοσυστημάτων και Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων του ΕΘΙΑΓΕ και του WWF Ελλάς.

Διαπιστώθηκε ότι το περίπου 50% των πυρκαγιών που έχουν εκδηλωθεί στη χώρα μας το διάστημα αυτό παραμένει «ορφανό» ως προς τη διαλεύκανση των αιτιών. Το 1983-2008 κάηκε πάνω από το 10% της έκτασης της Ελλάδας από διαδοχικές πυρκαγιές.

Στην ίδια έρευνα με τίτλο «Δασικές-αγροτικές πυρκαγιές 1983-2008» αναφέρεται ότι κατά μέσον όρο ετησίως εκδηλώνονται 1.465 δασικές πυρκαγιές και καταστρέφονται περίπου 524.000 στρέμματα δάσους και γεωργικής γης.

* Οι καμμένες εκτάσεις της περιόδου 1983-2008 αντιστοιχούν στο 10,3% της συνολικής επιφάνειας της χώρας. Τη μεγαλύτερη καταπόνηση έχουν υποστεί τα νησιά του Ιονίου (21,4%), και σε επίπεδο νομών η Ηλεία (48,6%), η Χίος (36,4%) και η Σάμος (33,8%).

Ο όρος καταπόνηση αναφέρεται στην αναλογία καμένων εκτάσεων σε

σχέση με τη συνολική έκταση της περιφέρειας.

Μπορεί δηλαδή τα περισσότερα καμένα να βρίσκονται στην Πελοπόννησο (γι' αυτό και το μεγαλύτερο ποσοστό στην πίτα), αλλά αν συγκρίνει κάποιος (αν κάνει τη διαίρεση) μεταξύ συνολικής έκτασης μιας περιφέρειας και καμένης έκτασης, τότε τα Ιόνια νησιά είναι πιο καταπονημένα γιατί είναι μικρότερης έκτασης από την Πελοπόννησο.

* Το 78,8% των καμένων εκτάσεων της Ελλάδας είναι δασικές (και το υπόλοιπο γεωργικές). Το ποσοστό μεγιστοποιείται στην Ηπειρο (93%) και ελαχιστοποιείται στην Πελοπόννησο (73%). Σε επίπεδο νομών, τη μεγαλύτερη καταπόνηση φαίνεται ότι δέχεται η φυσική βλάστηση του ν. Ημαθίας (99% των καμένων εκτάσεων είναι δασικές) και τη μικρότερη ο ν. Κιλκίς (40%).

Οι δριμύτερες

Όταν λέμε «το ποσοστό μεγιστοποιείται» εννοούμε ότι μεγιστοποιείται το ποσοστό των καμένων δασικών εκτάσεων ως προς τις συνολικές καμένες εκτάσεις (στις οποίες περιλαμβάνονται και οι αγροτικές καμένες εκτάσεις).

Με λίγα λόγια, αν στην Ηπειρο (93%) είχαν καεί 100 στρέμματα, τότε τα 93 στρ. είναι δασικές εκτάσεις και τα 17 αγροτικές. Ενώ αντιστοίχως στην Πελοπόννησο, αν είχαν καεί 100 στρέμματα, τότε τα 73 στρέμματα είναι δασικές εκτάσεις και τα 27 αγροτικές.

* Οι μεγαλύτεροι αριθμοί επεισοδίων και καμένων εκτάσεων αναφέρονται στην Πελοπόννησο με ποσοστά 19% και 27% των αντίστοιχων συνόλων της χώρας. Οι πυρκαγιές των νομών Κεφαλληνίας, Ηλείας και Ιωαννίνων αντιστοιχούν στο 17% του συνόλου. Οι καμένες εκτάσεις των νομών Ηλείας, Αττικής, Λαρίσης και Ευβοίας ανέρχονται στο 25% των συνολικών της χώρας, με το ν. Ηλείας να έχει υποστεί τις μεγαλύτερες καταστροφές (1.275.000 στρ. για την περίοδο 1983-2008 ή 49.039 στρ. κατ' έτος).

* Οι δριμύτερες πυρκαγιές εμφανίζονται στο Αιγαίο, τη Θεσσαλία και την Πελοπόννησο (με μέσες εντάσεις μεγαλύτερες από 500 στρ. καμένης έκτασης ανά περιστατικό), και σε επίπεδο νομών στην Αρκαδία, τα Δωδεκάνησα και στο ν. Λαρίσης (1.079,804 και 783 στρ. καμένης έκτασης ανά περιστατικό). Λιγότερο δριμείες είναι οι πυρκαγιές στους νομούς Ευρυτανίας, Ξάνθης και Ημαθίας (μέσες εντάσεις 45,99 και 105 στρ. καμένης έκτασης ανά περιστατικό).

* Σε 70 ανέρχονται τα περιστατικά της περιόδου 1983-2006 με καμένες εκτάσεις πάνω από 20.000 στρ. σε κάθε επεισόδιο. Οι 10 μεγαλύτερες από αυτές ευθύνονται για το 10,5% του συνόλου των καμένων εκτάσεων της χώρας για όλη την 24χρονη περίοδο.

* Με βάση την πυκνότητα του πληθυσμού, σε κάθε 1.000 κατοίκους της χώρας αντιστοιχούν 3 πυρκαγιές και 1.200 στρ. καμένων εκτάσεων (της περιόδου 1983-2008). Η αναλογία πυρκαγιών ανά πληθυσμό μεγιστοποιείται στη γεωγραφική ενότητα των Ιόνιων νησιών (17 πυρκαγιές ανά 1.000 κατοίκους), και σε επίπεδο νομών στην Κεφαλονιά (5,5 πυρκαγιές ανά 1.000 κατοίκους).

«Εκρηξη» το 2000

* Η μέση γεωγραφική κατανομή των πυρκαγιών στην Ελλάδα δείχνει ότι σε κάθε 100 km² της έκτασής της αντιστοιχούν 29 πυρκαγιές (για την περίοδο 1983-2008). Το μέγεθος διαφοροποιείται χωρικά και είναι μέγιστο στα νησιά του Ιονίου (155).

Στα αποτελέσματα της έρευνας στη «χρονική κατανομή» αναφέρεται:

* Το έτος 2000 καταγράφηκαν οι μεγαλύτερες απώλειες εκτάσεων και το 1999 οι περισσότερες πυρκαγιές, ενώ οι δριμύτερες εμφανίστηκαν το 2007.

* Ο Αύγουστος είναι ο μήνας με τις μεγαλύτερες καταστροφές αλλά και τα περισσότερα περιστατικά. Εντούτοις, οι δριμύτερες πυρκαγιές εμφανίζονται τον Ιούλιο.

* Τα περιστατικά που εκδηλώθηκαν Σάββατο και Κυριακή θεωρούνται δριμύτερα, έναντι των υπολοίπων, και ευθύνονται για τις περισσότερες καταστροφές εκτάσεων.

* Η μεγαλύτερη συχνότητα εκδήλωσης πυρκαγιών εντοπίζεται στις 14.00. Τα περιστατικά αυτά ευθύνονται και για τις περισσότερες καταστροφές εκτάσεων στη χώρα, έναντι εκείνων που ξεκίνησαν τις υπόλοιπες ώρες του 24ώρου.

Ο μέσος χρόνος επέμβασης των πυροσβεστικών δυνάμεων είναι 36 λεπτά (όπως προκύπτει από το σύνολο των περιστατικών της χώρας).

Η μέση διάρκεια των δασικών πυρκαγιών είναι περίπου 15 ώρες από την επέμβαση (εξαίρεση Ηπειρος – 18 ώρες).

Οι συνθήκες

Τα περισσότερα περιστατικά της χώρας έχουν αναφερθεί σε συνθήκες μέτριας σχετικής υγρασίας (40-60%), μέτριας θερμοκρασίας (25-30° C) και ανέμων μέτριας έντασης (1,1-4,0 BF). Εντούτοις, οι ξηροθερμικές συνθήκες και η επικράτηση ανέμων μεγάλων εντάσεων ευνοούν την αύξηση της δριμύτητας των πυρκαγιών.

Όπως δείχνει η έρευνα στα συμπεράσματά της:

– Είναι εξαιρετικά σημαντικό, ο σχεδιασμός της πρόληψης και της καταστολής να εξειδικεύεται σε τοπικό επίπεδο και να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής, ούτως ώστε να εξασφαλίζεται μέγιστη αποτελεσματικότητα.

– Ο εντοπισμός των συνηθέστερων θέσεων έναρξης των πυρκαγιών πρέπει να αποτελέσει βασικό άξονα για την οργάνωση περιπολιών σε κάθε περιοχή.

– Η χρονική κατανομή των πυρκαγιολογικών παραμέτρων θα πρέπει να εξειδικευτεί ακόμα περισσότερο ανά περιοχή, λαμβάνοντας υπόψη επιπλέον τις χρονικές κατανομές ανά ημέρα της εβδομάδας ή και ανά ώρα της ημέρας.

– Τα υψηλά ποσοστά πυρκαγιών αγνώστων αιτίων υπαγορεύουν την ανάγκη για επιμόρφωση του προσωπικού των φορέων, ώστε να είναι σε θέση να εντοπίζουν ή έστω να εκτιμούν τις αιτίες των πυρκαγιών, καθώς τέτοια στοιχεία είναι καθοριστικά για τον σχεδιασμό της πρόληψης και καταστολής.

Τα εναέρια μέσα

– Έχει διαχρονικά διαφανεί ότι τα εναέρια μέσα έχουν μεν βασικό ρόλο στην πρώτη προσβολή της πυρκαγιάς, αλλά δεν είναι αποτελεσματικά στη διαχείριση των μεγάλων μετώπων, επομένως θα πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω ο τρόπος χρήσης τους.

Η επιστημονική υπεύθυνη του έργου δρ Κωνσταντίνα Τσαγκάρη, ερευνήτρια, δήλωσε:

«Το Ινστιτούτο (ΙΜΔΟ & ΤΔΠ) παρακολουθεί επισταμένα τις δασικές πυρκαγιές, μέσω εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων, καθώς αυτές αποτελούν, διαχρονικά, τον σημαντικότερο παράγοντα καταπόνησης των ελληνικών δασών. Η συγκεκριμένη έρευνα έρχεται να αναλύσει ενδελεχώς το φαινόμενο και τη διαχρονική του εξέλιξη, δίνοντας πληθώρα συγκριτικών στοιχείων τόσο σε γεωγραφικό επίπεδο όσο και βάσει χρονικών, μετεωρολογικών κι άλλων παραμέτρων. Ο απώτερος στόχος δεν είναι άλλος από την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων που θα συνδράμουν το έργο των εμπλεκόμενων φορέων, σε ερευνητικό και επιχειρησιακό επίπεδο».

Ο διευθυντής του WWF-Ελλάς τόνισε: «Η συμμετοχή μας στην παρούσα εργασία αποδεικνύει για ακόμη μια φορά τον προσανατολισμό μας προς μία δημιουργική και επιστημονικά τεκμηριωμένη παρέμβαση, προκειμένου να προστατέψουμε τον δασικό μας πλούτο, ο οποίος αποτελεί ανεκτίμητο κεφάλαιο για την Ελλάδα. Ελπίζουμε ότι η πολιτεία θα λάβει σοβαρά υπόψη τα νέα δεδομένα που θέτουμε στη διάθεσή της και θα τα αξιοποιήσει ανάλογα». *

Η ταυτότητα της έρευνας

Επιστημονική υπεύθυνη της έρευνας για τις δασικές (και

αγροτικές) πυρκαγιές 1983-2008 είναι η δρ Κωνσταντίνα Τσαγκάρη, δασολόγος, μετεωρολόγος (MSc), Μετεωρολογία Δασικών Πυρκαγιών (PhD), αναπληρώτρια ερευνήτρια, ΕΘΙΑΓΕ-ΙΜΔΟ & ΤΔΠ.

Επιστημονικοί συνεργάτες:

-Δρ Γιώργος Καρέτσος, δασολόγος, Δασική Οικολογία (PhD), αναπληρωτής ερευνητής, ΕΘΙΑΓΕ-ΙΜΔΟ & ΤΔΠ.

-Δρ Νίκος Προύτσος, γεωπόνος – Διαχ. Υδατικών Πόρων, Διαχ. Περιβάλλοντος (MSc), Μικρομετεωρολογία (PhD), επιστημονικός συνεργάτης, ΕΘΙΑΓΕ-ΙΜΔΟ & ΤΔΠ.

-Δρ Ευαγγελία Κορακάκη, υπεύθυνη δασικών προγραμμάτων WWF Ελλάς και Κωνσταντίνος Λιαρικός, υπεύθυνος περιβαλλοντικών προγραμμάτων WWF Ελλάς.

-Θεόδωρος Κρητικός, δασολόγος – MSc Υλοχρηστική, ειδικός επιστήμονας ΕΘΙΑΓΕ-ΙΜΔΟ & ΤΔΠ.

-Δημήτρης Καραφύλλης, δασολόγος ΥΠΕΚΑ – Διεύθυνση Δασικών Χαρτών.

-Αριάδνη Χατζηανδρέου.

-Αλέξανδρος Κίτνης, δασολόγος – MSc GIS.

Υπεύθυνος: Επιμέλεια: Φίλης Καϊτατζής

(Πηγή/Φωτό: Ελευθεροτυπία)